

	<p>процедура у процесу учења.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Развијање способности поправљања, побољшавања (саморегулација): <ul style="list-style-type: none"> - претпланирање, извршење, контрола, корекција различитих облика комуникативних активности (рецепције, интеракције, продукције, медијације). - Употреба различитих метода и стратегија учења: <ul style="list-style-type: none"> - познавање и свјесно кориштење различитих стратегија учења; - омогућавање ученику да стекне способност откривања свог најуспješнијег и најбржег начина за учење, да одабере различите могућности и да најбоље примени у пракси; - развијање критичког става до тога што ученик у школи учи до властитог процеса учења; - способност организације и уређивање властитог учења, развијање упорности; - развијање самомотивације, самопоуздања, потребе за континуираним учењем.
Креативно-продуктивна компетенција	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање комплексног мишљења: <ul style="list-style-type: none"> - сажимање, генерализовање, подршка употреби виших когнитивних способности, као што су анализа, синтеза, вредновање, употреба критичког мишљења (разликовање између чињеница и мишљења, аргументовање теза); - употреба логичног структурисања и низања аргумената. - Развијање креативности и потребе за израживање, те осјећај за естетске вриједности: <ul style="list-style-type: none"> - производња и повезивање различитих идеја, производња претпоставки и различитих производа. - Развијање отворености различитог културног изражавања и припремљености за развијање властите креативности и способности изражавања: <ul style="list-style-type: none"> - способност толерисања супротних идеја; - доношење закључака независно; - развијање позитивног става и спремности за релативизирање сопственог становишта и система вриједности, развијање спремности за одступање у односу на устаљена понашања према другим културама. - Подршка радозналости, жељи за новим знањима: <ul style="list-style-type: none"> - омогућавање изражавања властитих мисли, идеја, емоција; - развијање способности посматрања, учествовања и интегрисања нових искустава и спремности за мијењање претходних.
Тјелесно-здравствена компетенција	<ul style="list-style-type: none"> - Тјелесно-здравствене компетенције подразумијевају прихватање и промовисање здравих стилова понашања, адекватних прехранбених навика и тјелесних активности које омогућавају појединцу квалитетан и здрав живот. У крајњем циљу се односе на формирање позитивне слике о себи, способност да се себи омогући здрав живот и да се у властитом окружењу промовише здрав живот.

Литература

Finnish national board of education, National core curriculum for basic education 2004. http://www.oph.fi/download/47671_core_curricula_basic_education_1.pdf

Finnish national board of education, National core curriculum for upper secondary schools 2003. http://www.oph.fi/download/47678_core_curricula_upper_secondary_education.pdf

National curriculum in England: science programmes of study, Department for Education, England, 2013. <https://www.gov.uk/government/publications/national-curriculum-in-england-science-programmes-of-study>

National Council for Curriculum and Assessment (NCCA), Primary School Curriculum, Dublin, Ireland, 1999. http://www.curriculumonline.ie/getmedia/c4a88a62-7818-4bb2-bb18-4c4ad37bc255/PSEC_Introduction-to-Primary-Curriculum_Eng.pdf

Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Nacionalni kurikulum nastavnoga predmeta hemija <http://www.kurikulum.hr/wp-content/uploads/2016/03/Hemija.pdf>

Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Nacionalni dokument Prirodoslovnoga područja kurikuluma <http://www.kurikulum.hr/wp-content/uploads/2016/02/PRIRODOSLOVNO-POD-18.2-3.pdf>

CRNA GORA, Zavod za školstvo, Predmetni program HEMIJA VIII i IX razred osnovne škole, Podgorica 2013. <http://www.zzs.gov.me/naslovna/programi/osnovno>

CRNA GORA, Zavod za školstvo, Predmetni program HEMIJA, Gimnazija, Podgorica 2014. <http://www.zzs.gov.me/naslovna/programi/gimnazija/>

Nastavni plan i program na hrvatskome jeziku za devetogodišnje osnovne škole u Bosni i Hercegovini, Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Kantona Središnja Bosna, Travnik, 2009. <http://www.mozks-ksb.ba/Dokumenti/OpciDokumenti/Nastavni%20plan%20i%20program%20na%20hrvatskome%20jeziku%20za%20devetogodisn>

[je%20osnovne%20skole%20u%20Bosni%20i%20Hercegovini.pdf](http://www.mozks-ksb.ba/Dokumenti/OpciDokumenti/Nastavni%20plan%20i%20program%20na%20hrvatskome%20jeziku%20za%20gimnazije%20i%20na%20osnovne%20skole%20u%20Bosni%20i%20Hercegovini.pdf)

Nastavni plan i program na hrvatskome jeziku za gimnazije u Bosni i Hercegovini, Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa Kantona Središnja Bosna, Travnik, 2013. <http://www.mozks-ksb.ba/Dokumenti/OpciDokumenti/Nastavni%20plan%20i%20program%20na%20hrvatskome%20jeziku%20za%20gimnazije%20i%20na%20osnovne%20skole%20u%20Bosni%20i%20Hercegovini.pdf>

Zajednička jezgra nastavnih planova i programa za gimnaziju, Zavod za školstvo Mostar, 2003 http://cms.pztz.ba/userfiles/pztz/files/SrednjeObrazovanje/Dokumenti/PPP/Gimnazija/ZajednickaJezgraGimnazija_bos.pdf

АПОСО (2014). Заједничко језгро наставних планова и програма за природне науке дефинисано на исходима учења, Мостар, Агенција за предшколско, основно и средње образовање

АГЕНЦИЈА ЗА ПРЕДШКОЛСКО ОСНОВНО И СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

Издавач: Агенција за предшколско, основно и средње образовање

За издавача: Маја Стојкић, директор Агенције за предшколско, основно и средње образовање

Лектура: Босилјка Спремо

ДТИ: АПОСО

DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

879

Na osnovu člana 16. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09), člana 14. stav (3) i člana 94. stav (4) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 39/09), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK**O RADNOJ DOZVOLI ZRAČNOG OPERATERA****DIO PRVI****POGLAVLJE I - OSNOVNE ODREDBE**

Član 1.

(Predmet)

Ovim pravilnikom propisuju se uvjeti i način pod kojima se izdaje, mijenja, suspenduje ili stavlja van snage radna dozvola za obavljanje usluga komercijalnog zračnog prijevoza putnika, pošte i/ili tereta.

Član 2.

(Pojmovi)

Pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) "aerodrom" označava svako područje u državi ECAA područja posebno prilagođeno za usluge zračnog prijevoza;
- b) "društvo" je pravno lice koje samostalno obavlja djelatnost proizvodnje i prodaje proizvoda i pružanja usluga na tržištu radi sticanja dobiti;
- c) "ECAA Sporazum" je multilateralni sporazum između Evropske zajednice i njenih država članica i Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu (u skladu sa rezolucijom Vijeća sigurnosti UN 1244 od 10. juna 1999. godine) o uspostavljanju Zajedničkog evropskog zračnog prostora;
- d) "ECAA područje" označava teritorije država potpisnica ECAA Sporazuma;
- e) "finansijski izvještaj" označava detaljan prikaz prihoda i troškova zračnog prijevoznika za određeno razdoblje zajedno s detaljnom analizom poslovanja na djelatnosti koje su povezane sa zračnim prijevozom i druge djelatnosti, kao novčanih i nenovčanih elemenata;
- f) "glavno mjesto poslovanja" označava glavni ured ili registrirani ured zračnog operatera ECAA područja u državi ECAA područja unutar kojeg se obavljaju glavne finansijske djelatnosti i sprovodi operativni nadzor, uključujući upravljanje kontinuiranom plovidbenošću nad zračnim operaterom države ECAA područja;
- g) "let" označava odlazak s određenog aerodroma prema određenom odredišnom aerodromu;
- h) "lokalni let" označava let koji ne uključuje prijevoz putnika pošte i/ili tereta između različitih aerodroma ili drugih tačaka određenih za slijetanje;
- i) "MTOW" označava maksimalnu masu pri polijetanju, što odgovara certificiranom iznosu specifičnom za sve tipove zrakoplova, kao što je navedeno u uvjerenju o plovidbenosti zrakoplova;
- j) "poslovni plan" označava detaljan opis namjeravanih komercijalnih djelatnosti zračnog operatera za određeno razdoblje, posebno u odnosu na očekivani razvoj tržišta i planirana ulaganja, uključujući finansijske i privredne učinke tih djelatnosti;
- k) "potvrda zračnog operatera (AOC)" je potvrda koja ovlašćuje operatera da vrši komercijalne operacije zračnog prometa navedene u potvrdi;
- l) radna dozvola je dozvola koju izdaje Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine zračnom

operateru radi obavljanja komercijalnog prijevoza putnika, pošte i/ili tereta;

- m) stvarna kontrola označava odnos uspostavljen pravima, ugovorima ili bilo kakvim drugim sredstvima, koja posebno ili zajednički, uvažavajući relevantne činjenice ili zakone, daju mogućnost za sprovođenje direktnog ili indirektnog uticaja na preduzetnika, posebno putem:
 - a) prava upotrebe cjelokupne imovine ili dijela imovine preduzetnika;
 - b) prava ili ugovora koji osiguravaju odlučan uticaj na sastav, glasanje ili odluke tijela zračnog operatera ili na neki drugi način osiguravaju odlučujući uticaj na vođenje poslovanja zračnog operatera;
- n) "tip A" zrakoplov označava tip zrakoplova težine veće od 10 tona uzletne mase i/ili koji imaju više od 20 sjedećih mjesta;
- o) "tip B" zrakoplov označava tip zrakoplova težine manje od 10 tona uzletne mase i/ili koji imaju manje od 20 sjedećih mjesta;
- p) "ugovor o zakupu zrakoplova bez posade" označava ugovor prema kojem se zrakoplov koristi na osnovu potvrde zračnog operatera zakupca;
- r) zračni prijevoz označava let ili seriju letova kojima se prevoze putnici, teret i/ili pošta uz naplatu i/ili drugu vrstu naknade;
- s) zračni operater označava osobu, organizaciju ili preduzeće koje je angažirano ili nudi angažman u operacijama zrakoplova.

DIO DRUGI**POGLAVLJE II - RADNA DOZVOLA I UVJETI ZA IZDAVANJE RADNE DOZVOLE**

Član 3.

(Radna dozvola)

- (1) Zračni operater sa sjedištem u Evropskom zajedničkom zrakoplovnom području (u daljnjem tekstu: ECAA područje) može obavljati zračni prijevoz putnika, pošte i tereta za naknadu ukoliko ima radnu dozvolu.
- (2) Zračnom operateru, koji ispunjava uvjete iz ovog pravilnika, na njegov zahtjev, Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BHDCA) izdaje radnu dozvolu.
- (3) BHDCA izdaje radnu dozvolu ili produžava njeno važenje ukoliko su ispunjeni uvjeti iz ovog pravilnika.
- (4) Ovaj pravilnik se ne primjenjuje za sljedeće kategorije usluga zračnog prijevoza:
 - a) usluge zračnog prijevoza koje se obavljaju zrakoplovima bez motora ili mikrolakim zrakoplovima s motorom,
 - b) lokalne letove.

Član 4.

(Uvjeti za izdavanje radne dozvole)

BHDCA izdaje zračnom operateru radnu dozvolu pod uvjetom da:

- a) se njegovo sjedište nalazi u Bosni i Hercegovini;
- b) posjeduje važeću potvrdu zračnog operatera (AOC) koju je izdala BHDCA;
- c) ima na raspolaganju jedan ili više zrakoplova na osnovu vlasništva ili ugovora o zakupu zrakoplova bez posade;
- d) je njegova glavna djelatnost obavljanje usluga zračnog prijevoza samostalno ili u kombinaciji s nekom drugom komercijalnom djelatnošću zrakoplova ili popravkom i održavanjem zrakoplova;

- e) struktura kompanije omogućuje BHDCA primjenu odredaba iz ovog pravilnika;
- f) je više od 50% vlasništva nad zračnim operaterom vlasništvo države ECAA područja ili državljana država ECAA područja i stvarno ga kontrolišu, neposredno ili posredno putem jednog ili više posrednih zračnih operatera;
- g) ispunjava finansijske uvjete iz ovog pravilnika;
- h) ispunjava zahtjeve u vezi sa osiguranjem koji su propisani Zakonom o obligacionim odnosima u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 51/15) i ovim pravilnikom;
- i) ispunjava odredbe o dobrom ugledu iz člana 12. ovog pravilnika.
- f) dokaz o pravu korištenja najmanje jednog zrakoplova na osnovu svojine ili ugovora o zakupu zrakoplova bez posade koji je upisan u Registar BHDCA;
- g) trogodišnji poslovni plan u kome se detaljno navodi finansijska povezanost podnosioca zahtjeva sa drugim komercijalnim djelatnostima u kojima učestvuje, neposredno ili preko povezanih privrednih društava;
- h) podaci o finansijskoj sposobnosti iz ovog pravilnika;
- i) dokaz da je podnositelj zahtjeva osiguran od odgovornosti za štetu prouzrokovanu putnicima, prtljagu, pošti, robi i trećim licima, u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 51/15) i ovim pravilnikom;
- j) dokaz o dobrom ugledu iz člana 12. ovog pravilnika.

POGLAVLJE III - ZAHTJEV ZA IZDAVANJE RADNE DOZVOLE

Član 5.

(Zahtjev za izdavanje radne dozvole)

- (1) BHDCA izdaje radnu dozvolu na zahtjev zračnog operatera.
- (2) Zahtjev za izdavanje radne dozvole sadrži:
 - a) podatke o podnosiocu zahtjeva: poslovno ime, adresu sjedišta i ime zakonskog zastupnika;
 - b) broj telefona i faksa, ime i adresu za prijem elektronske pošte podnosioca zahtjeva i podatke o kontakt osobi;
 - c) notarski ovjerenu punomoć za zastupanje;
 - d) podatke o vlasništvu i kontroli nad poslovanjem;
 - e) podatke o kapitalizaciji, dioničarstvu u drugim kompanijama i finansijskim aranžmanima;
 - f) podatke o zrakoplovima sa kojima namjerava obavljati zračni prijevoz;
 - g) vrstu zračnog prijevoza koji podnositelj zahtjeva namjerava obavljati;
 - h) područje letenja;
 - i) podatke u vezi sa osiguranjem;
 - j) mjesto i datum podnošenja zahtjeva;
 - k) potpis podnosioca zahtjeva ili zakonskog zastupnika;
 - l) spisak priloženih dokumenata.

Član 6.

(Potrebna dokumentacija)

- (1) Uz zahtjev za izdavanje radne dozvole, podnositelj zahtjeva dostavlja sljedeću dokumentaciju:
 - a) ugovor o osnivanju privrednog društva;
 - b) rješenje o registraciji privrednog društva;
 - c) obavijest o razvrstavanju privrednog subjekta;
 - d) u zavisnosti od vrste privrednog društva, podaci o članovima i osnivačima, njihov udio i ulog, kao i podaci o direktoru, odnosno članovima odbora direktora ili izvršnog odbora, predsjedniku i članovima nadzornog odbora, predsjedniku i članovima upravnog odbora (ime, jedinstveni matični broj i prebivalište ako je riječ o domaćem fizičkom licu, odnosno ime, broj pasoša ili drugi identifikacijski broj i prebivalište stranog fizičkog lica, odnosno poslovno ime, matični broj i sjedište domaćeg pravnog lica, odnosno poslovno ime, broj registracije ili drugi identifikacijski broj i sjedište stranog pravnog lica);
 - e) potvrda zračnog operatera (AOC), osim ako je zahtjev za izdavanje radne dozvole podnešen istovremeno sa zahtjevom za izdavanje potvrde zračnog operatera;

- (2) Uz zahtjev za produženje važenja radne dozvole, podnositelj zahtjeva dostavlja obavezno dokumentaciju iz stava (1) tač. (g), (h), (i) i (j). Dokumentaciju iz stava (1) tač. (a), (b), (c), (d) i (f) dostavljaju se samo ukoliko je bilo izmjena u odnosu na dokumentaciju dostavljenu prilikom podnošenja zahtjeva za prvo izdavanje radne dozvole.

POGLAVLJE IV - FINANSIJSKI UVJETI ZA IZDAVANJE I PRODUŽENJE RADNE DOZVOLE

Član 7.

(Finansijski uvjeti za prvo izdavanje radne dozvole)

- (1) BHDCA procjenjuje da li zračni operater, koji prvi put podnosi zahtjev za izdavanje radne dozvole, može da pokaže da je:
 - a) u bilo kojem trenutku, u razdoblju od 24 mjeseca od početka poslovanja, sposoban da stalno ispunjava svoje stvarne i moguće obaveze koje se zasnivaju na realnim procjenama;
 - b) u prva tri mjeseca od početka poslovanja sposoban da pokrije svoje fiksne i operativne troškove nastale u poslovanju prema poslovnom planu, koji se zasnivaju na realnim procjenama, pri čemu se ne uzimaju u obzir prihodi od poslovanja.
- (2) U svrhu procjene iz stava (1) ovog člana, svaki podnositelj zahtjeva podnosi:
 - a) najnoviji interni finansijski izvještaj i, ako je dostupan, završni finansijski izvještaj za proteklu finansijsku godinu sa mišljenjem revizora;
 - b) projicirani bilans stanja i bilans uspjeha za naredne tri godine;
 - c) poslovni plan za najmanje prve tri godine poslovanja. U njemu se detaljno navode finansijske veze podnosioca zahtjeva sa drugim komercijalnim djelatnostima u kojima on učestvuje, direktno ili putem povezanih privrednih društava;
 - d) osnove za projiciranje rashoda i prihoda za stavke kao što su: gorivo, cijene prijevoza putnika i cijene prijevoza tereta, zarade, održavanje, amortizacija, aerodromske naknade, naknade za zračnu plovidbu, troškovi zemaljskog opsluživanja, osiguranje i dr;
 - e) detaljne podatke o početnim troškovima nastalim od podnošenja zahtjeva do početka poslovanja i obrazloženje načina na koji se predlaže finansiranje ovih troškova;
 - f) detaljne podatke o postojećim i očekivanim izvorima finansiranja;
 - g) projicirani prikaz tokova gotovine i plan likvidnosti za prve tri godine poslovanja;
 - h) detaljne podatke o dioničarima, uključujući njihovo državljanstvo, vrstu dionica koje će posjedovati,

- statute društva, a u slučaju da su isti dio skupine društava, podatke o njihovim međusobnim odnosima;
- i) detaljne podatke o finansiranju kupovine ili zakupa zrakoplova, uključujući, u slučaju zakupa, ugovorne odredbe i uvjete.
- (3) Odredbe st. (1) i (2) ovog člana ne primjenjuju se na zračnog operatera koji podnosi zahtjev za izdavanje radne dozvole s namjerom obavljanja djelatnosti zrakoplovom čija najveća dopuštena uzletna masa (MTOW) iznosi manje od 10 tona i/ili koji ima manje od 20 sjedišta - "Tip B". Takvi zračni operateri moraju dokazati da njihov neto kapital iznosi najmanje 100 000 EUR u protuvrijednosti KM ili, na zahtjev BHDCA, podnijeti sve relevantne podatke u svrhu procjene finansijske sposobnosti preduzeća.
- (4) BHDCA može primijeniti odredbe st. (1) i (2) na zračnog operatera koji podnosi zahtjev za izdavanje radne dozvole s namjerom obavljanja djelatnosti zrakoplovom čija najveća dopuštena uzletna masa (MTOW) iznosi manje od 10 tona i/ili koji ima manje od 20 sjedišta ukoliko njegov promet iznosi više od 3.000.000 EUR godišnje u protuvrijednosti KM. Takav zračni operater dužan je, u roku od 90 dana od izvršene provjere finansijskog poslovanja, podnijeti BHDCA dokumentaciju u svrhu procjene iz finansijske sposobnosti preduzeća.

Član 8.

(Finansijski uvjeti za produženje važenja radne dozvole)

Kod podnošenja zahtjeva za produženje važenja radne dozvole, radi praćenja ispunjenosti uvjeta na osnovu kojih je izdata radna dozvola, a naročito procjene finansijske sposobnosti, zračni operater će dostaviti BHDCA:

- redovne godišnje finansijske izvještaje, sa mišljenjem revizora, ako izvještaji podliježu reviziji u skladu sa zakonom kojim je uređena revizija pomenute oblasti i, po potrebi, najnoviji interni finansijski izvještaj;
- projicirani bilans stanja i bilans uspjeha za narednu godinu;
- podatke o prethodnim i projiciranim rashodima i prihodima za stavke, kao što su: gorivo, cijene i tarife prijevoza putnika i cijene prijevoza tereta, zarade, održavanje, amortizacija, aerodromske naknade, naknade za zračnu plovidbu, troškovi zemaljskog opsluživanja, osiguranje, prognoze prometa/prihoda, itd;
- projicirane tokove gotovine i planove likvidnosti za narednu godinu;
- detaljne podatke o postojećim i očekivanim izvorima finansiranja;
- detaljne podatke o finansiranju kupovine ili zakupa zrakoplova, uključujući, u slučaju zakupa, ugovorne odredbe i uvjete.

Član 9.

(Finansijski podaci u slučaju promjena u vlasničkoj strukturi ili djelatnosti imatelja radne dozvole)

Ako u toku važenja radne dozvole zračni operater planira promjenu u vlasničkoj strukturi ili djelatnosti, radi procjene finansijske sposobnosti dostavlja BHDCA:

- najnoviji bilans stanja i finansijske izvještaje za proteklu finansijsku godinu sa mišljenjem revizora, ako izvještaji podliježu reviziji u skladu sa zakonom kojim je uređena revizija;
- detaljne podatke o planiranim promjenama (o promjeni vrste usluge, planiranom restrukturiranju, promjenama u akcijskom kapitalu, promjenama akcionara i slično);

- projicirani bilans stanja i bilansa uspjeha za tekuću finansijsku godinu, uključujući sve planirane promjene koje će značajno uticati na finansijsku sposobnost zračnog operatera;
- podatke o prethodnim i projiciranim prihodima i rashodima, naročito za gorivo, cijene prijevoza i tarife zračnog prijevoza, zarade, održavanje, amortizaciju, aerodromske naknade, naknade za zračnu plovidbu, troškove zemaljskog opsluživanja, osiguranje, prognoze prometa/prihoda itd;
- projicirane tokove gotovine i planove likvidnosti za narednu finansijsku godinu, uključujući sve planirane promjene koje će značajno uticati na finansijsku sposobnost zračnog operatera;
- detaljne podatke o finansiranju kupovine ili zakupa zrakoplova uključujući, u slučaju zakupa, rokove i uvjete iz ugovora o zakupu.

POGLAVLJE V - OSTALI UVJETI ZA IZDAVANJE RADNE DOZVOLE

Član 10.

(Potvrda zračnog operatera - AOC)

- Izdavanje i važenje radne dozvole u svakom trenutku zavisi od posjedovanja važeće potvrde zračnog operatera (AOC), u kojoj su navedene djelatnosti obuhvaćene radnom dozvolom.
- Ako je izvršena izmjena podataka u potvrdi zračnog operatera i ako ta izmjena zahtijeva i izmjenu podataka u radnoj dozvoli, BHDCA će po službenoj dužnosti izvršiti izmjenu radne dozvole.

Član 11.

(Zahtjev za osiguranjem)

- Zračni operateri zrakoplova dužni su biti osigurani po pitanju karakteristične zrakoplovne odgovornosti u pogledu putnika, prtljaga, tereta, trećih strana i za pokriće odgovornosti u slučaju nesreća u vezi s poštom.
- Osiguranim rizicima se moraju obuhvatiti djela rata, terorizma, otmice, sabotaze, nezakonitog zauzimanja zrakoplova i građanskih nemira.
- Zračni operateri dužni su dostaviti primjerak uvjerenja o osiguranju ili drugi dokaz o važećem osiguranju.
- Minimalni iznosi osiguranja u pogledu putnika, prtljaga, tereta i trećih strana utvrđeni su Zakonom o obligacionim odnosima u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 51/15).

Član 12.

(Dokaz o dobrom ugledu)

- Zračni operater, koji podnosi zahtjev za izdavanje radne dozvole, mora imati dobar ugled.
- Kao dokaz o dobrom ugledu zračni operater dostavlja:
 - uvjerenje ili drugi dokaz da podnositelj zahtjeva ili njegov odgovorni rukovoditelj nije osuđivan za krivično djelo organiziranog kriminala, korupcije, pranja novca i prevare;
 - potvrdu da njegov poslovni račun nije bio u blokadi u periodu od šest mjeseci koji neposredno prethode danu podnošenja zahtjeva;
 - potvrdu o izmirenim porezima i doprinosima;
 - potvrdu da mu nije izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti.
- BHDCA će, kao dovoljan dokaz za državljane država ECAA područja, prihvatiti priložene dokumente koje su izdala nadležna tijela matične države ECAA područja ili države ECAA područja u kojoj osoba ima prebivalište, a kojima se dokazuje da su ti zahtjevi ispunjeni.

- (4) Kada matična država ECAA područja ili država ECAA područja u kojoj osoba ima prebivalište ne izdaje dokumente iz stava (2) ovog člana, takvi će se dokumenti nadomjestiti izjavom pod zakletvom, ili u državama ECAA područja u kojima nije predviđeno davanje izjave pod zakletvom ili u državama ECAA područja gdje ne postoji mogućnost davanja izjave pod zakletvom, svečanom izjavom dotične osobe pred ovlaštenim sudskim ili upravnim tijelom ili, gdje je to prikladno, notarom ili kvalificiranim stručnim organom matične države ECAA područja ili države ECAA područja u kojoj ta osoba ima prebivalište. Takvo tijelo, notar ili kvalificirani stručni organ izdaje potvrdu kojom se potvrđuje vjerodostojnost izjave pod zakletvom ili svečane izjave.
- (5) Uvjerenja, odnosno potvrde iz st. (2), (3) i (4) ovog člana, ne mogu biti starija od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje radne dozvole.

POGLAVLJE VI - ROKOVI, NAČIN IZDAVANJA I VAŽENJA RADNE DOZVOLE

Član 13.

(Rokovi za podnošenje zahtjeva za izdavanje ili produženje radne dozvole)

- (1) Zračni operater, koji nema AOC, zahtjev za izdavanje radne dozvole podnosi najmanje devedeset dana prije planiranog početka izvođenja operacija.
- (2) Zahtjev za izdavanje radne dozvole može se podnijeti istovremeno kada i zahtjev za izdavanje AOC, s tim što se o njemu odlučuje tek po donošenju rješenja o izdavanju AOC.
- (3) Zahtjev za produženje važenja radne dozvole mora biti dostavljen najkasnije 60 dana prije isteka njenog važenja.
- (4) Ukoliko se zahtjev za produženje važenja radne dozvole podnese po isteku važenja iste, tada se smatra da je zračni operater podnio zahtjev prvi put i sprovodi se postupak za prvo izdavanje radne dozvole.
- (5) U slučaju da zračni operater, poslije poništenja radne dozvole, podnese zahtjev za ponovno dobijanje radne dozvole, smatra se da je zahtjev podnešen prvi put i sprovodi se postupak za prvo izdavanje radne dozvole.
- (6) Zahtjev za izdavanje, produženje važenja ili izmjenu radne dozvole, sa potrebnom dokumentacijom, podnosi se BHDCA na obrascu koji propisuje BHDCA.

Član 14.

(Način izdavanja)

- (1) Kad se utvrdi da su ispunjeni svi uvjeti za izdavanje, produženje ili izmjenu radne dozvole, BHDCA izdaje rješenje o izdavanju, produženju važenja ili izmjenu radne dozvole.
- (2) Rješenje o izdavanju radne dozvole izdaje se najkasnije u roku od 90 dana nakon podnošenja potrebne dokumentacije.
- (3) Rješenje o produženju važenja radne dozvole izdaje se najkasnije u roku od 60 dana nakon podnošenja potrebne dokumentacije.
- (4) Na osnovu rješenja iz stava (1) ovog člana, BHDCA izdaje radnu dozvolu na obrascu koji propisuje BHDCA.
- (5) Radna dozvola zračnog operatera se izdaje na jeziku jednog od tri konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku.
- (6) Zračni operater je dužan vratiti radnu dozvolu čiji je rok istekao ili je bila predmetom promjena.
- (7) Radna dozvola sadrži oznaku BA i broj iz Registra BHDCA o izdatim radnim dozvolama.
- (8) Redni broj oduzete, poništene ili radne dozvole kojoj je istekao rok važnosti, ne može se ponovo koristiti.

Član 15.

(Važenje radne dozvole)

- (1) Radna dozvola zračnom operateru se izdaje na vremenski period od 12 mjeseci.
- (2) Zračni operater u svakom trenutku mora biti sposoban, na zahtjev BHDCA, dokazati da ispunjava sve zahtjeve iz ovog pravilnika.
- (3) U slučaju da lice ovlašteno za sprovođenje postupka izdavanja radne dozvole posumnja u to da bi finansijske poteškoće zračnog operatera mogle negativno uticati na sigurnost njegovih operacija, ono o tome bez odgađanja obavještava lice ovlašteno za sprovođenje postupka za izdavanje AOC.
- (4) Zračni operater će najkasnije šest mjeseci nakon posljednjeg dana određene poslovne godine, BHDCA podnijeti svoj završni finansijski izvještaj s mišljenjem revizora.
- (5) BHDCA može u svako doba, na osnovu relevantnih podataka dostavljenih na njegov zahtjev, ocijeniti finansijsku uspješnost zračnog operatera kojem je izdala radnu dozvolu.

POGLAVLJE VII - PROMJENA UVJETA I DJELOKRUGA POSLOVANJA

Član 16.

(Promjena uvjeta i djelokruga poslova)

- (1) Zračni operater, koji posjeduje radnu dozvolu, unaprijed je dužan obavijestiti BHDCA o:
 - a) svim planovima za uvođenju novih usluga zračnog prijevoza na kontinentu ili regiji svijeta koju prije nije opsluživao ili o svakoj drugoj značajnijoj promjeni u obimu svojih djelatnosti, uključujući, no ne ograničavajući se, na promjene tipa ili broja zrakoplova koje koristi;
 - b) svakom namjeravanom udruživanju ili preuzimanju;
 - c) u roku od 14 dana o svakoj promjeni vlasništva na bilo kom pojedinačnom udjelu koji predstavlja 10% ili više od ukupnog udjela u zračnom operateru ili njegovom matičnom preduzeću ili krajnjoj holding kompaniji.
- (2) Ukoliko BHDCA smatra da promjene iz stava (1) ovog člana znatno utiču na finansijski položaj zračnog operatera, zatražiće podnošenje izmijenjenog poslovnog plana koji uključuje te promjene i koji pokriva razdoblje od najmanje 12 mjeseci od datuma njegovog sprovođenja. Takođe, na zahtjev BHDCA, zračni operater je dužan podnijeti sve relevantne podatke u svrhu procjene finansijskog položaja zračnog operatera.
- (3) BHDCA donosi odluku o izmijenjenom poslovnom planu u pogledu toga da li zračni operater može ispunjavati svoje postojeće i moguće obaveze tokom tog razdoblja od 12 mjeseci. Odluka se donosi najkasnije tri mjeseca nakon što su mu podnešene sve potrebne informacije.
- (4) BHDCA odlučuje da li zračni operater, kojem je izdala radnu dozvolu, mora ponovo podnijeti zahtjev za izdavanje radne dozvole u slučaju promjene jednog ili više elemenata koji utiču na pravni položaj zračnog operatera, a naročito u slučaju udruživanja ili preuzimanja.
- (5) Član 15. st. (4) i (5), te st. (1), (2) i (3) ovog člana se ne primjenjuju na zračne operatere koji isključivo obavljaju operacije zrakoplovima težine manje od 10 tona MTOW i/ili koji imaju manje od 20 sjedišta. Takvi zračni operateri moraju u svakom trenutku biti sposobni dokazati da njihov neto kapital iznosi najmanje 100 000 EUR ili na zahtjev BHDCA dostaviti informacije od značaja za svrhu ocjene finansijskog stanja.

- (6) BHDCA može primijeniti član 15. st. (4) i (5), te st. (1), (2) i (3) ovog člana na zračne operatore kojima je izdala radnu dozvolu, a čiji promet prelazi 3 miliona EUR godišnje.
- (7) Zahtjev za izdavanje radne dozvole ponovno se podnosi u slučaju kada zračni operater:
 - a) nije započeo s operacijama u roku od šest mjeseci nakon što mu je izdata radna dozvola;
 - b) prestane obavljati operacije duže od šest mjeseci; ili
 - c) namjerava sa radnom dozvolom, izdatom na osnovu člana 7. stav (3) ovog pravilnika, operirati zrakoplovom čije dimenzije prelaze one utvrđene u članu 7. stav (3) ovog pravilnika ili više ne ispunjava finansijske uvjete utvrđene u tom stavu.

Član 17.

(Izmjena radne dozvole)

- (1) BHDCA, na zahtjev zračnog operatera, može izmijeniti izdatu radnu dozvolu ukoliko je nastupio neki od razloga za administrativnu izmjenu podataka u dozvoli.
- (2) Izmjena radne dozvole mora biti izvršena najkasnije 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (3) Ako administrativna izmjena u AOC zahtijeva izmjenu radne dozvole, BHDCA po službenoj dužnosti vrši izmjenu radne dozvole.

POGLAVLJE VIII - SUSPENZIJA I UKIDANJE RADNE DOZVOLE

Član 18.

(Suspenzija i ukidanje radne dozvole)

- (1) BHDCA može u svakom trenutku ocijeniti finansijsku uspješnost zračnog operatera kojem je izdala radnu dozvolu. Na osnovu ove ocjene, BHDCA suspenduje ili ukida radnu dozvolu ako utvrdi da zračni operater ne može ispunjavati svoje stvarne i moguće obaveze tokom perioda od 6 mjeseci. BHDCA može, ipak, da izda privremenu radnu dozvolu za period koji ne prelazi 6 mjeseci, dok traje finansijska reorganizacija zračnog operatera pod uvjetom da sigurnost nije ugrožena, da privremena radna dozvola, po potrebi, odražava sve promjene u AOC i da postoji mogućnost da se u ovom periodu zadovoljavajuće okonča finansijska reorganizacija zračnog operatera.
- (2) Ako postoje jasni pokazatelji finansijskih poteškoća ili kada se protiv zračnog operatera vode stečajni ili slični postupci, BHDCA mora, bez odlaganja, sprovesti detaljnu procjenu finansijskog stanja, te na osnovu svojih nalaza, u roku od tri mjeseca, donijeti odluku o statusu radne dozvole.
- (3) Ako revidirani završni računi nisu dostavljeni u roku, BHDCA upućuje obavještenje zračnom operateru da dostavi revidirane završne račune. Ukoliko zračni operater ne dostavi revidirane završne račune u roku od 30 dana po prijemu obavještenja, BHDCA će suspendovati ili ukinuti radnu dozvolu.
- (4) BHDCA će suspendovati ili ukinuti radnu dozvolu ako joj zračni operater namjerno ili zbog nemara dostavi netačne podatke koji su od suštinskog značaja.
- (5) Ako je zračnom operateru suspendovan ili ukinut AOC, BHDCA će bez odlaganja zračnom operateru suspendovati ili ukinuti radnu dozvolu.
- (6) BHDCA može suspendovati ili ukinuti radnu dozvolu ako zračni operater prestane udovoljavati uvjetima o dobrom ugledu.
- (7) BHDCA može suspendovati ili ukinuti radnu dozvolu ako zračni operater prestane udovoljavati uvjetima u pogledu osiguranja.
- (8) Rješenjem o suspenziji radne dozvole BHDCA nalaže zračnom operateru da otkloni uočene nepravilnosti.

- (9) Suspenzija radne dozvole traje najduže 6 mjeseci počev od dana dostavljanja rješenja o suspenziji zračnom operateru.
- (10) Za vrijeme trajanja suspenzije, zračni operater ne može obavljati zračni prijevoz.
- (11) Suspenzija radne dozvole prestaje važiti donošenjem rješenja o ukidanju suspenzije ako zračni operater otkloni uočene nepravilnosti prije isteka suspenzije.

POGLAVLJE IX - ADMINISTRATIVNE ODREDBE

Član 19.

(Pravo na saslušanje)

Prije donošenja odluke o suspenziji ili ukidanju radne dozvole, BHDCA mora zračnom operateru pružiti priliku da bude saslušan, uzimajući u obzir u nekim slučajevima i potrebu za hitnim postupkom.

Član 20.

(Naknade)

- (1) Zračni operater plaća naknadu za sprovođenje postupka utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za izdavanje ili produženje radne dozvole.
- (2) Iznos naknade iz stava (1) ovog člana propisan je Odlukom o visini naknade za usluge iz nadležnosti BHDCA po osnovu člana 13. stav (1) tačka e) Zakona o zrakoplovstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 56/15 i 82/15).

Član 21.

(Nedostavljanje dokaza u naknadno određenom roku)

- (1) Ukoliko zahtjev za izdavanje ili produženje radne dozvole ne sadrži kompletnu dokumentaciju, ili se na osnovu dostavljene dokumentacije ne može utvrditi usklađenost sa zahtjevima iz ovog pravilnika i ne može dokazati ispunjenost uvjeta za izdavanje ili produženje radne dozvole, podnositelj zahtjeva treba da, u roku koji odredi BHDCA, dostavi dopunu dokumentacije.
- (2) Ukoliko dodatni dokazi ne budu dostavljeni u naknadno određenom roku, BHDCA će na osnovu raspoloživih dokaza, a u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i pravilima sadržanim u ovom pravilniku, riješiti po zahtjevu za izdavanje/produženje radne dozvole.

Član 22.

(Pravo na žalbu)

- (1) Protiv rješenja, koje u prvom stepenu donese BHDCA, dozvoljena je žalba koja ne odgađa izvršenje.
- (2) Žalba se podnosi u roku od 15 dana Ministarstvu komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine putem BHDCA, u pisanoj formi, neposredno ili preporučeno poštom.

Član 23.

(Odluke o radnim dozvolama)

- (1) BHDCA, što je moguće prije, a najkasnije u roku od 90 dana nakon podnošenja svih potrebnih informacija, donosi rješenje o radnoj dozvoli i o tome obavještava podnositelja zahtjeva.
- (2) Po stupanju na snagu ECAA Sporazuma, BHDCA će izvještavati Zajednički komitet uspostavljen ovim sporazumom, na njegovim sjednicama, o odlukama koje se odnose na status radnih dozvola izdatih u skladu sa ovim pravilnikom.

Član 24.

(Objava uputstva za izdavanje radne dozvole)

BHDCA će na osnovu ovog pravilnika izraditi interno uputstvo o primjeni ovog pravilnika, koje će objaviti na svojoj web stranici.

**POGLAVLJE X - ZAVRŠNE ODREDBE I STUPANJE NA
SNAGU****Član 25.**
(Završne odredbe)

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaju da važe odredbe Pravilnika o radnoj dozvoli zračnog operatera i zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza ("Službeni glasnik BiH", broj 66/10).

Član 26.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-577-1/17
31. jula 2017. godine

Generalni direktor
Dorđe Ratkovića, s. r.

Prilog I**ZAHTJEV ZA IZDAVANJE/PRODUŽENJE VAŽENJA
RADNE DOZVOLE ZRAČNOG OPERATERA**

Broj zahtjeva:	
Datum podnošenja:	
<i>(Za službenu upotrebu)</i>	

Broj AOC-a (ako je primjenljivo):	Zračni operater:	
Da li je zahtjev za radnu dozvolu za zrakoplov težine:	☐ više od 10 000 kg MTOW ("Tip A")	☐ manje od 10 000 kg MTOW ("Tip B")

Datum s kojim bi željeli da vam se izda Radna dozvola:	
--	--

Prije izdavanja dozvole, zračni operater mora ispunjavati uvjete iz ovog pravilnika. Zahtjev mora biti potpuno popunjen i na sva pitanja se mora dati odgovor.

Gdje je potrebno, naznačite "nije primjenljivo", "nijedan" itd.

Uz popunjen zahtjev mora se priložiti i dokaz o uplati propisane administrativne takse i naknade (vidi Napomenu 6.).

Nepotpuno ispunjen zahtjev biće vraćen i neće biti obrađen.

Ovaj obrazac se podnosi zajedno sa svim obaveznim dodacima i dokumentima na adresu:

BOSNA I HERCEGOVINA
DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE
78 000 BANJA LUKA, Vojvode Pere Krece bb

Napomena: O svakoj promjeni koja nastane nakon podnošenja zahtjeva podnositelj mora odmah obavijestiti BHDCA.

SEKCIJA 1. Podnositelj zahtjeva

/Molimo popuniti velikim slovima/

Ime i prezime podnosioca zahtjeva:	
Naziv kompanije:	
Adresa:	
Broj telefona:	
Broj telefaksa:	
E-mail:	
Web adresa (ako je primjenljivo):	
Glavno mjesto poslovanja:	

SEKCIJA 2. Vlasništvo i kontrola nad poslovanjem

Ispuniti za zračne operatere koji posluju prema Zakonu o privrednim društvima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 81/15) i Zakonu o privrednim društvima Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, br. 127/08, 58/09, 100/11 i 67/13).

Molimo ispuniti za svakog člana uprave i nadzornog odbora. Za svakog člana uprave i nadzornog odbora priložiti dokaz o državljanstvu (npr. uvjerenje o državljanstvu ili fotokopiju pasoša).

Ime i prezime:	
Adresa stanovanja:	
Službena adresa ureda:	
Državljanstvo:	
Titula:	

Ime i prezime	
Adresa stanovanja:	
Službena adresa ureda:	
Državljanstvo:	
Titula:	

Ime i prezime	
Adresa stanovanja:	
Službena adresa ureda:	
Državljanstvo:	
Titula	

Molimo ispuniti za osobe ili subjekte koji stvarno kontroliraju ili imaju interes u upravljanju kompanije (vidi Napomenu 7.) ili koji djeluju u kompaniji kao direktor u sjeni (vidi Napomenu 8.)

Ime i prezime:	
Adresa stanovanja:	
Službena adresa ureda:	
Državljanstvo:	
Titula:	

Molimo ispuniti za kompaniju koja je društvo zavisno u odnosu na drugu kompaniju (vidi Napomenu 9.)

Zavisno društvo (društvo-kćer):	
Službena adresa ureda:	

Molimo ispuniti za kompanije koje su matične kuće drugih kompanija (vidi Napomenu 9.)

Vladajuće društvo (društvo-majka):	
Službena adresa ureda:	

Uz zahtjev se moraju priložiti sljedeći dokumenti:

- a) Ugovor o osnivanju društva;
- b) Potvrda o upisu u sudski registar;
- c) Potvrda registracije imena pod kojim trguje ili posluje;
- d) Kopija Ugovora dioničara ili drugih posrednih sporazuma koje se odnose na pravo dotičnog dioničara u kompaniji;
- e) Obavijest o razvrstavanju poslovnog subjekta (vidi Napomenu 10.)

SEKCIJA 3. Kapitalizacija

Ispuniti za svakog dioničara (vidi Napomenu 3.)

Datum upisa dionica	Naziv, adresa i državljanstvo dioničara	Opis dionica u posjedu i nominalna vrijednost dionica	Broj dionica u posjedu

Navedi (na posebnom listu papira, ukoliko je potrebno)

- 3.1 Iznos autoriziranog dioničkog kapitala _____
- 3.2 Iznos potpuno otplaćenog dioničkog kapitala _____
- 3.3 Izdato za gotovinu _____
- 3.4 Izdato za dionice koje se ne uplaćuju u novcu _____
- 3.5 Iznos temeljnog kapitala koji nije uplaćen _____

SEKCIJA 4. Dioničarstvo u drugim kompanijama

Navedite pojedinosti (na posebnom listu papira) o posjedovanju dionica čiji udjel prelazi 10% od strane podnosioca zahtjeva, člana uprave, dioničara, partnera u nekom drugom društvu, uključujući dioničarstvo u ime supružnika, imenovane osobe ili agenta.

SEKCIJA 5. Finansijski aranžmani

Navedite pojedinosti (na posebnom listu papira) o bilo kakvim finansijskim ili drugim aranžmanima koji mogu imati uticaj na kontrolu podnosioca zahtjeva.

Na primjer:

- garancije;
- zajmove, osim zajmova banke ili finansijske institucije;
- zakupe zrakoplova, osim zakupa pod normalnim komercijalnim uvjetima;
- operativne ili komercijalne ugovore koji uključuje drugog prijevoznika.

SEKCIJA 6. Zrakoplovi

Pojedinosti o zrakoplovima kojima se planira operirati

Registracijska oznaka	Naziv i tip	Godina proizvodnje	MTOW (kg)	Maksimalan broj sjedišta

Za svaki zrakoplov način nabavke (npr. kupovina, najam, itd.) i godišnji troškovi otplate / troškove zakupa

Ako je zrakoplov u zakupu, molimo priložite kopiju ugovora o zakupu

SEKCIJA 7. Aktivnosti

Sažetak planiranih operativnih/poslovnih aktivnosti

Da li će se kompanija baviti i drugim poslovima osim zračnog prijevoza? Ukoliko da, navedite detalje

SEKCIJA 8. Osiguranje (vidi Napomenu 5.)

Naziv osiguravajućeg društva:	
Adresa:	
Kontakt osoba:	
Broj telefona:	
Broj faxes:	
E-mail:	

SEKCIJA 9. Dokaz o dobrom ugledu

Član 12. ovog pravilnika propisuje da, kada se za izdavanje radne dozvole traži dokaz da osobe, koje će kontinuirano i efektivno upravljati djelatnostima kompanije, imaju dobar ugled (npr. da nisu krivično kažnjavani) ili da nad njima nije proglašen stečaj, BHDCA će, kao dovoljan dokaz za državljane država ECAA područja, prihvatiti priložene dokumente koje su izdala nadležna tijela matične države ECAA područja ili države ECAA područja u kojoj osoba ima prebivalište, a kojima se dokazuje da su ti zahtjevi ispunjeni.

Kada matična država ECAA područja ili država ECAA područja, u kojoj osoba ima prebivalište, ne izdaje gore navedene dokumente, BHDCA će prihvatiti izjavu (izjavu pod zakletvom ili svečanu izjavu) dotičnog lica pred nadležnim sudskim ili upravnim organom ili, gdje je prihvatljivo, notarom ili kvalificiranim stručnim organom matične države ECAA područja ili države ECAA područja u kojoj lice ima stalnu adresu prebivališta.

BHDCA neće prihvatiti kao vjerodostojne dokumente koji se podnesu nakon više od tri mjeseca od dana izdavanja.

SEKCIJA 10. Ostale informacije

Molim priložite (na posebnom listu papira) sljedeće podatke:

Ime i prezime, adresu i kontakt broj(eve) pravnog zastupnika podnosioca zahtjeva;

Ime i prezime, adresu i kontakt broj(eve) bankara podnosioca zahtjeva;

Ime i prezime, adresu i kontakt broj(eve) računovođe / revizora podnosioca zahtjeva;

Adresu i kontakt broj u glavnom mjestu poslovanja podnosioca zahtjeva.

ZAHTJEV I IZJAVA

Ja, (niže potpisan-a) podnosim zahtjev za izdavanje Radne dozvole i odgovorno tvrdim da su svi navedeni podaci u zahtjevu istiniti

Potpis:

Ime i prezime:

Kompanija:

Položaj u
kompaniji:

Datum:

NAPOMENE**Napomena 1.**

U članu 2. tački f) ovog pravilnika "glavno mjesto poslovanja" označava glavni ured ili registrirani ured zračnog operatera ECAA područja u državi ECAA područja, unutar kojeg se obavljaju glavne finansijske djelatnosti i sprovodi operativni nadzor, uključujući upravljanje kontinuiranom plovidbenošću nad zračnim operaterom države ECAA područja.

Napomena 2.

Prije izdavanja radne dozvole podnositelj mora posjedovati važeću potvrdu zračnog prijevoznika (Air Operator Certificate - AOC) koju je izdala BHDCA, kojom se potvrđuje da prijevoznik posjeduje profesionalnu sposobnost i organizacijsku strukturu kojom može garantirati sigurnost obavljanja djelatnosti navedenih u potvrdi.

Napomena 3.

U članu 4. stav tačka f) ovog pravilnika postavlja se uvjet da je više od 50% vlasništva nad zračnim operaterom vlasništvo države ECAA područja ili državljana država ECAA područja i stvarno ga kontrolišu, neposredno ili posredno putem jednog ili više posrednih zračnih operatera. Provjere vlasništva i stvarne kontrole su međusobno odvojene i obje moraju biti zadovoljavajuće kako bi se udovoljilo propisu.

Napomena 4.

Svaki podnositelj zahtjeva mora podnijeti plan poslovanja za najmanje prve tri godine poslovanja. Plan poslovanja bi trebao da obuhvata detaljan opis predviđenih komercijalnih djelatnosti zračnog prijevoznika, uključujući i finansijske veze podnosioca zahtjeva sa svim ostalim komercijalnim djelatnostima u kojima podnositelj zahtjeva učestvuje direktno ili putem povezanih kompanija. Podaci o svim sprovedenim tržišnim istraživanjima takođe moraju biti uvršteni u plan. Plan poslovanja mora biti dostupan u elektronskom obliku (Microsoft Excel), uključujući sve linkove i postupke, tako da BHDCA može steći uvid u to kako se došlo do svakog podatka (cifre).

U podnošenju finansijskih podataka, BHDCA pomno ocjenjuje može li podnositelj, koji po prvi put podnosi zahtjev za izdavanje radne dozvole, dokazati sljedeće:

- a) da u bilo kojem trenutku, u periodu od 24 mjeseca od početka poslovanja, može ispuniti svoje stvarne i potencijalne obaveze, koje su utvrđene pod realnim pretpostavkama;
- b) da u periodu od tri mjeseca nakon početka poslovanja može pokriti svoje stalne i operativne troškove koji nastaju pri poslovanju, u skladu sa svojim poslovnim planom, i koji su utvrđeni pod realnim pretpostavkama, pri čemu se ne uzima u obzir dohodak iz poslovanja.

Prilikom podnošenja poslovnog plana, sljedeći detalji trebaju biti uključeni:

- Zadnji interni finansijski izvještaji i završni finansijski izvještaj za prethodnu poslovnu godinu sa mišljenjem revizora, ukoliko su dostupni (ne odnosi se na nove operatere);
- Detaljan prikaz prihoda i troškova zračnog prijevoznika za određeno razdoblje, zajedno s detaljnom analizom poslovanja na djelatnosti koje su povezane sa zračnim prijevozom i druge djelatnosti, kao novčanih i nenovčanih elemenata;
- Planirane bilanse stanja, uključujući račun dobiti i gubitka za sljedeće tri godine;
- Osnova za podatke o predviđenim rashodima i prihodima za stavke poput goriva, cijene prijevoza i tarife, plate, održavanje, smanjenje vrijednosti,

promjene kursa, aerodromske takse, takse za zračnu plovidbu, troškove zemaljskih usluga, osiguranje, predviđen promet/prihodi;

- Detaljne podatke o troškovima osnivanja u periodu od podnošenja zahtjeva do početka operacija i detaljno obrazložen plan finansiranja tih troškova;
- Detaljne podatke o postojećim i planiranim izvorima finansiranja;
- Detaljne podatke o dioničarima, uključujući njihovu nacionalnost i vrstu dionica koje će posjedovati, te statut kompanije. U slučaju da su isti dio skupine kompanija, podatke o njihovim međusobnim odnosima;
- Planirani izvještaji o novčanom toku i planu likvidnosti za prve tri godine poslovanja;
- Detaljne podatke o finansiranju kupovine/zakupa zrakoplova, uključujući, u slučaju zakupa, i uvjete ugovora.

O svakoj promjeni nakon podnošenja zahtjeva mora biti obaviještena BHDCA. Ukoliko je potrebno, treba priložiti revidirani poslovni plan.

Mali operateri ("Tip B")

S obzirom na pojedinosti navedenog poslovnog plana, finansijski zahtjevi za male operatere, koji isključivo obavljaju neredovni prijevoz zrakoplovima težine manje od 10 tona uzletne mase i/ili koji imaju manje od 20 sjedećih mjesta, manje su zahtjevni. Ipak, prema odredbi člana 7. stav (3) Pravilnika o radnoj dozvoli zračnog operatera, ovi zračni prijevoznici moraju u svakom trenutku biti sposobni dokazati da njihov čisti kapital iznosi najmanje 100 000 EUR ili na zahtjev BHDCA, dostaviti sve relevantne podatke u svrhu procjene iz člana 7. stav (1) Pravilnika o radnoj dozvoli zračnog operatera. Za kompanije koje pružaju usluge redovnog zračnog prijevoza ili one čiji promet prelazi 3 miliona EUR godišnje, mogu se primijeniti svi finansijski zahtjevi iz člana 7. Pravilnika.

PROVJERA RADNIH DOZVOLA

Radna dozvola podliježe provjeri koju vrši BHDCA:

- a) kod sumnje o postojanju potencijalnih teškoća; i
- b) na zahtjev Evropske komisije.

DOSTAVLJANJE ZAVRŠNOG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA S MIŠLJENJEM REVIZORA

U skladu s članom 8. tačka a) Pravilnika, zračni prijevoznik svoje završne finansijske izvještaje s mišljenjem revizora dostavlja u BHDCA najkasnije šest mjeseci nakon posljednjeg dana dotične poslovne godine.

U skladu s članom 18. stav (3) Pravilnika, kada završni finansijski izvještaj sa mišljenjem revizora nije dostavljen u roku, BHDCA je dužna da bez nepotrebnog odlaganja zatraži od zračnog prijevoznika da mu dostavi te revidirane zaključne račune. Ukoliko se završni finansijski izvještaj sa mišljenjem revizora ne dostavi ni naknadno u roku od mjesec dana, radna dozvola biće privremeno oduzeta ili poništena.

NAPOMENA 5.

U članu 11. Pravilnika od podnosioca zahtjeva se traži da ispunjava zahtjeve osiguranja.

Osigurani rizici moraju takođe uključivati rat, terorizam, otmice, sabotaže, nezakonito posjedovanje zrakoplova i civilne neredne.

Minimalni iznosi osiguranja u pogledu putnika, prtljaga, tereta i trećih strana utvrđeni su Zakonom o obligacionim odnosima u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 51/15).

Molimo da izjavu o osiguranju, popunjenu i potpisanu od strane osiguravajućeg društva / posrednika osiguranja dostavite BHDCA zajedno sa zahtjevom (vidi Dodatak I).

NAPOMENA 6.

BHDCA naplaćuje naknade za izdavanje i produženje važenja radne dozvole.

Iznos naknade propisan je Odlukom o visini naknade za usluge iz nadležnosti BHDCA po osnovu člana 13. stav (1) tačka e) Zakona o zrakoplovstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 56/15 i 82/15).

NAPOMENA 7.

Stvarna kontrola, kako je definirano u članu 2. tačka k) Pravilnika, označava odnos koji je uspostavljen pravima, ugovorima ili drugim pravnim sredstvima koje, pojedinačno ili skupno, uzimajući u obzir činjenice ili propise, daju mogućnost direktnog ili indirektnog uticaja na kompaniju, a posebno putem:

- (a) prava upotrebe cjelokupne imovine ili djela imovine kompanije;
- (b) prava ili ugovora koji omogućavaju odlučan uticaj na sistem, glasanje ili odluke organa u sastavu kompanije ili na neki drugi način omogućavaju odlučujući uticaj na vođenje poslovanja kompanije.

NAPOMENA 8.

Pored zvanično imenovanih direktora, "direktori u sjeni" su osobe koje nisu profesionalni savjetnici, čijim instrukcijama obično postupaju direktori kompanije. Drugim riječima, kad osoba koja nije direktor vrši takav uticaj na direktore kompanije da su direktori navikli postupati u skladu s uputstvima te osobe, ta osoba je direktor u sjeni.

NAPOMENA 9.

Vidi relevantne odredbe Zakona o privrednim društvima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 81/15) i Zakona o privrednim društvima Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", br. 127/08, 58/09, 100/11 i 67/13).

NAPOMENA 10.

Federalni zavod za statistiku i Republički zavod za statistiku vode Registar poslovnih subjekata i izdaju obavijesti o razvrstavanju na osnovu klasifikacije djelatnosti.

Više informacija o Registru poslovnih subjekata i klasifikaciji djelatnosti možete naći na web adresi: www.fzs.ba i <http://www.rzs.rs.ba>

NAPOMENA 11.

BHDCA se obavezuje da će preduzeti sve mjere koje su joj na raspolaganju da svi podaci, koje ste naveli u ovom zahtjevu, budu ispoštovani kao povjerljivi.

Ukoliko želite da neka informacija, koju ste dostavili u zahtjevu, ne bude otkrivena zbog povjerljivosti, trebali biste navesti o kojoj informaciji je riječ i razlog njezine povjerljivosti.

NAPOMENA 12.

Molimo vas da uzmete u obzir da zahtjeve treba dostaviti znatno prije planiranog početka operacija, jer je važno da BHDCA ima dovoljno vremena za obradu zahtjeva.

Podnositeljima zahtjeva se preporučuje da ne pretpostavljaju unaprijed pozitivno rješenje na zahtjev za izdavanje operativne dozvole avio-prijevoznika tako što će unaprijed vršiti prodaju karata ili rezervacija.

Podnositelji, čiji zahtjevi su odbijeni, mogu izjaviti žalba u roku od 15 dana na adresu:

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO KOMUNIKACIJA I PROMETA

putem
DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I
HERCEGOVINE

Vojvode Pere Krece bb, 78 000 Banja Luka

Žalba se predaje putem BHDCA Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, u pisanoj formi, neposredno ili preporučeno poštom. Na žalbu se uplaćuje administrativna taksa u iznosu od 10,00 KM u skladu sa Zakonom o administrativnim taksama ("Službeni glasnik BiH", broj 16/02, 19/02, 43/04, 8/06, 76/06 i 76/07).

Napomena

U članu 23. stav (1) Pravilnika propisano je da će BHDCA donijeti odluku povodom zahtjeva što je prije moguće, a najkasnije 90 dana nakon što su joj dostavljene sve potrebne informacije, uzimajući u obzir raspoložive dokaze. O odluci se mora obavijestiti podnositelj zahtjeva. U slučaju odbijanja, moraju se za to navesti razlozi.

Dodatak I

IZJAVA OSIGURAVATELJA

Mi

(Naziv)

koji djelujemo kao brokeri osiguranja ili vodeći osiguravatelji za

Naziv i adresa zračnog prijevoznika

potvrđujemo da navedeni zračni prijevoznik ima valjano osiguranje u skladu sa zahtjevima Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni glasnik BiH", broj 51/15) (vidi Napomenu 5.) i člana 11. Dodatka I Pravilnika o radnoj dozvoli zračnog operatera i zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza (ukoliko je primjenjivo).

Polica/Broj(evi) police

S datumom važenja od

Polica pokriva (označi odgovarajuće)

prtljagu teret poštu odgovornost prema trećim osobama

Osiguranjem su pokriveni

svi zrakoplovi koji operišu osigurani na osnovu vlastitog AOC sljedeći zrakoplovi (može se dostaviti popis)

[Detalji police¹](#)

¹ Svaki let mora biti pokriven osiguranjem, bez obzira je li zrakoplov koji je u prometu na raspolaganju prijevozniku putem vlasništva ili ugovora o leasingu, ili kroz zajedničke operacije ili franšizu, code-sharing ili bilo koji ugovor slične prirode.

Sljedeća ograničenja se primjenjuju:

Za finansijske obaveze prema putnicima zrakoplova, trećim osobama, prtljazi i teretu

Za odgovornost prema trećim licima usljed rizika od rata

Sljedeća geografska ograničenja se primjenjuju

Ugovorena polica osiguranja vrijedi
od _____ do _____

U slučaju otkazivanja primjenjivaće se sljedeći uvjeti (svi uvjeti otkazivanja moraju biti navedeni)

Prilog II

<p>Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine na osnovu člana 15. stav (1), člana 92. stav (1) i člana 94. stav (1) Zakona o zrakoplovstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 39/09), u skladu sa članom 3. Pravilnika o radnoj dozvoli zračnog operatera, izdaje:</p> <p><i>Pursuant to Article 15 (1), Article 92 (1) and Article 94 (1) of the Aviation Law of Bosnia and Herzegovina ("Official Gazette of BiH" No.39/09) and in accordance with Article 3 to the Regulation on Air Operator's Operating Licence, the Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation has hereby issued</i></p>	
<p>RADNA DOZVOLA OPERATING LICENCE</p> <p>OL-2:</p> <p>kojom se odobrava obavljanje komercijalnog prijevoza putnika, pošte i/ili tereta pod uvjetima navedenim u važećoj potvrdi zračnog operatera - AOC broj: ...i Specifikaciji operacija.</p> <p><i>authorising the above Air Operator to perform commercial air transport of passengers, mail and/or cargo under the conditions stipulated in the applicable Air Operator's Certificate – AOC No. Xx and in the Operations Specifications.</i></p>	
<p>ROK VAŽENJA VALIDITY</p> <p>Ova dozvola važi do xx.xx.xxxx, osim u slučaju njene suspenzije ili ukidanja.</p> <p><i>This Licence shall be valid until xx.xx.xxxx, unless suspended or revoked.</i></p>	
<p>IZUZEĆA/OGRANIČENJA EXEMPTIONS/LIMITATIONS</p> <p>Nema <i>None</i></p>	
<p>Broj: <i>Reference Number</i></p> <p>Datum izdavanja: <i>Date of issuance:</i></p>	<p>Ovlaštena osoba: <i>Authorised person</i></p>